
HARDANGERVIDDA VILLREINUTVAL

ANALYSE

AV

FELLING OG KONTROLLKORT

2014

*Fellingsresultat
Kvoter og fordeling av felte dyr
Kommunevis felling fordelt på dato
Radiomerkede simler – områdebruk i jakta
Utvidet jakttid
Overføring av kort
Innlevering / utfylling av kontrollkort
Felling av bukk i brunst
Fredningssoner
Kontrollkort 2014
Kalve- og strukturtellinger 1996 - 2014
Kvoter og felling 1979 - 2014*

Utarbeidet for Hardangervidda villreinutval
av
Svein Erik Lund

FELLING HARDANGERVIDDA 2014

Kommune	Totalt/kalv /s&u/fritt dyr/	Kalv hunn	Kalv hann	1 ½ simle	1 ½ buk	Simle	Bukk	TOTALT
Vinje	1694 124/1273/252	72	69	60	62	255	110	628
Nore og Uvdal	1620 162/1214/243	39	44	36	43	243	106	511
Ullensvang	1155 115/867/173	24	37	17	35	108	49	270
Eidfjord	1337 135/1000/202	15	18	13	12	72	30	160
Tinn	1278 128/958/192	52	54	30	80	264	117	597
Ulvik	368 37/276/55	2	7	5	3	15	7	39
Odda	1062 106/797/159	27	27	12	44	106	81	297
Hol	431 41/325/65	6	8	3	10	25	13	65
Aurland	31 3/24/4	0	0	0	0	1	1	2
Rollag	24 4/18/2	1	0	0	1	2	2	6
Totalt	9000 900/6750/1350	238	264	176	290	1091	516	2575

Ved kvotefastsettelsen i 2014 ble bestanden vurdert å være ca. 11.000 dyr før kalving og det var forventet en kalvetilvekst på rundt 2.600 kalv (kalv ved jaktstart). Kalve- og strukturtellingene i 2013 viste at både kalvetilvekst og simleandel i bestanden er høyere enn de mål som er satt i bestandsplanen. Kvoten i 2014 ble derfor fastsatt med mål om å få en vesentlig reduksjon av simleandelen og dermed kalvetilvekst i 2015, samtidig som det ble forventet en liten bestandsreduksjon. Kvoten ble satt til 9.000 dyr med et forventet jaktuttak på mellom 2.000 – 2.700 dyr.

Sett opp mot målene for årets jakt ble fellingsresultatet meget bra og opp mot maks av det som var forventet. Som følge av et høyere uttak av simler / hunddyr forventes en reduksjon av simleandelen i bestanden. Årets kalving var også bedre enn på lenge og det ble på kalvetellingen den 10. juli fotografert 2.861 kalv. Differansen mellom felling og tilvekst ble således ikke vesentlig forskjellig fra forutsetningene for årets jakt og vurderes å ha gitt en svak bestandsreduksjon.

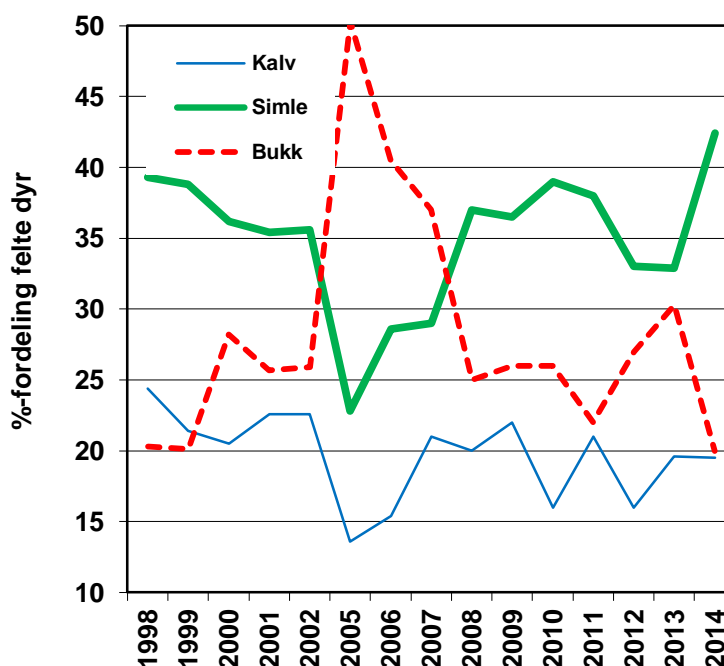
KVOTER OG FORDELING AV FELTE DYR

Tabell 1: Prosentvis fordeling av felte dyr årene 2006 – 2014

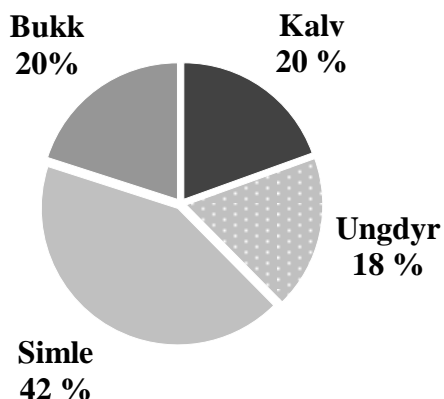
Type dyr	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Kalv	19,5	19,6	15,7	21,3	15,5	22,0	19,9	20,9	15,4
Ungdyr	18,1	17,2	24,3	18,7	19,5	15,5	17,8	12,7	15,4
Simle	42,4	32,9	33,1	38,0	39,3	36,5	37,5	29,2	28,6
Bukk	20,0	30,3	26,9	22,0	25,7	26,0	24,8	37,3	40,6
Kvotestørrelse	9.000	7.000	6.000	5.000	2.000	1.500	1.500	1.800	3.500
% fridyrtkort	15%	25%	15%	15%	20%	25%	25%	35%	35%

Andel simle/ungdyrtkort i kvoten utgjorde i 2014 hele 75%. Bakgrunnen for dette var ønsket om reduksjon av simeandelen i bestanden og dermed kalveproduksjonen i 2015. Både simleandelen og kalveproduksjonen var i 2013 / 2014 høyere enn de mål som er fastsatt i bestandsplanen (40% simle og maks 2.500 kalv). Som tabell 1 og figur 1 viser så resulterte dette i en endret fordeling av felte dyr med større andel simler i uttaket. Det økte uttaket av voksne simler og hunddyr generelt forventes å gi utslag på bestandsstrukturen og en reduksjon i kalvetilveksten kommende år. Dessverre lyktes en ikke med å gjennomføre strukturtelling etter jakta i høst.

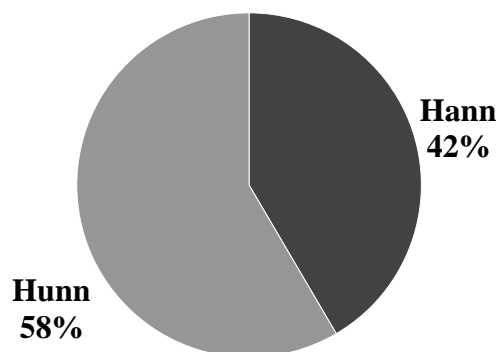
Fordelingen av felte dyr reguleres i hovedsak gjennom andel voksendyrtkort og da spesielt andel frie dyr av totalkvoten. Dette da jegerne prioriterer felling av voksen bukk før felling av simle/kalv dersom de har valgmuligheten. Utnyttelsesgraden på fridyrtkorta er vesentlig større enn på su-kortene. Det synes også å være en del «større ungdyr» som felles på su-kort. Dette forklarer hvorfor fordelingen av felte dyr avviker vesentlig fra fordelingen av typer kort i kvoten.

Figur 1: Prosentvis fordeling av felte dyr årene 1998 – 2014

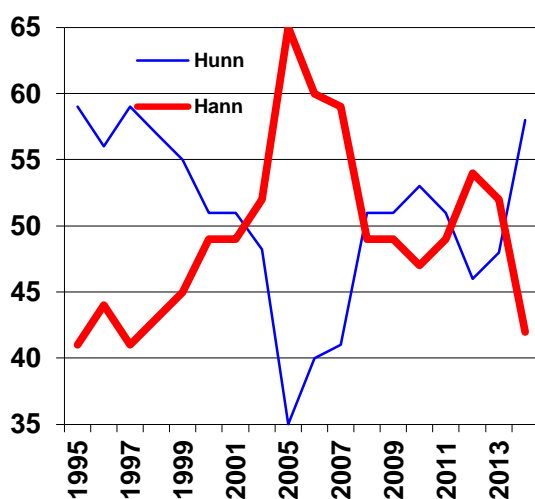
Figur 2: Fordeling av felte dyr høsten 2014.

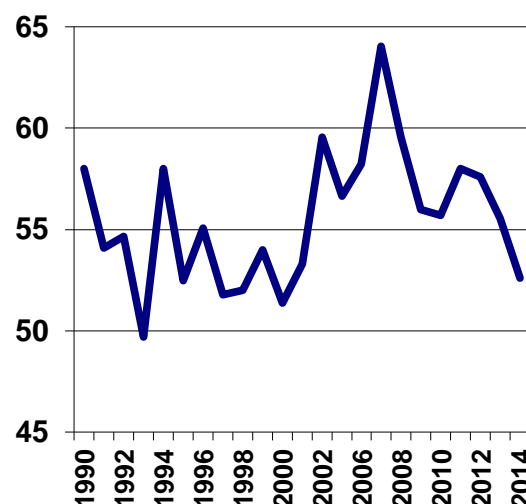
Figur 3: Kjønnfordeling felte dyr 2014.

Tabell 2: Kjønnfordeling hos felte dyr i perioden 2002 – 2014.

	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2002
Hanndyr	42	52	54	49	47	49	49	59	60	65	52
Hunndyr	58	48	46	51	53	51	51	41	40	35	48

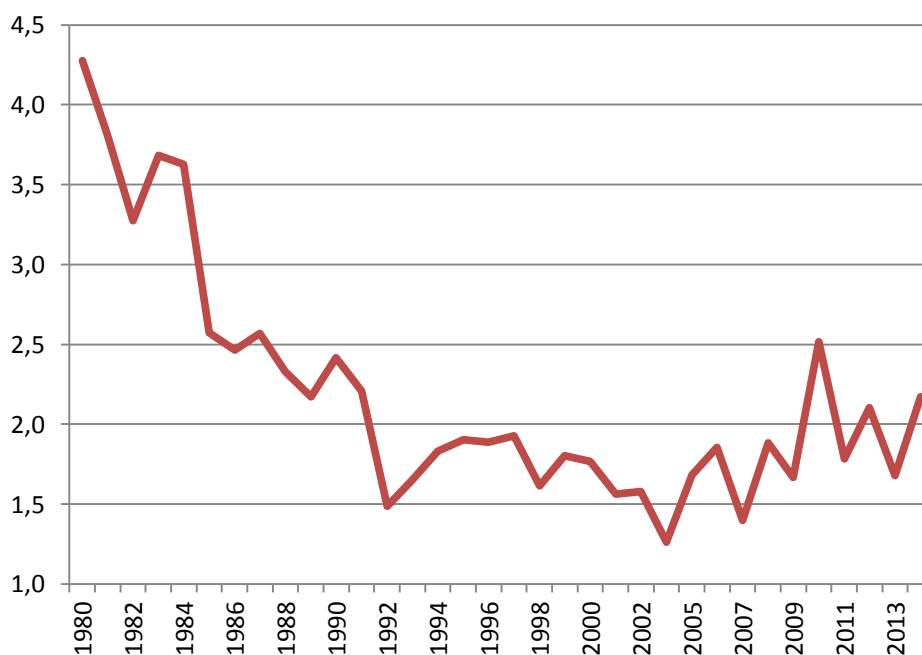
Figur 4: Kjønnfordeling felte dyr.

Figur 5: Andel bukkekalv blant felte kalver.

Andel bukkekalv i uttaket er spesielt høyt i år med lave kvoter noe som kan skyldes at jegerne tar seg tid til å plukke ut enkeltdyr. Prøver jegerne å skyte store kalver vil det være stor sannsynlighet for at dette er en hannkalv.

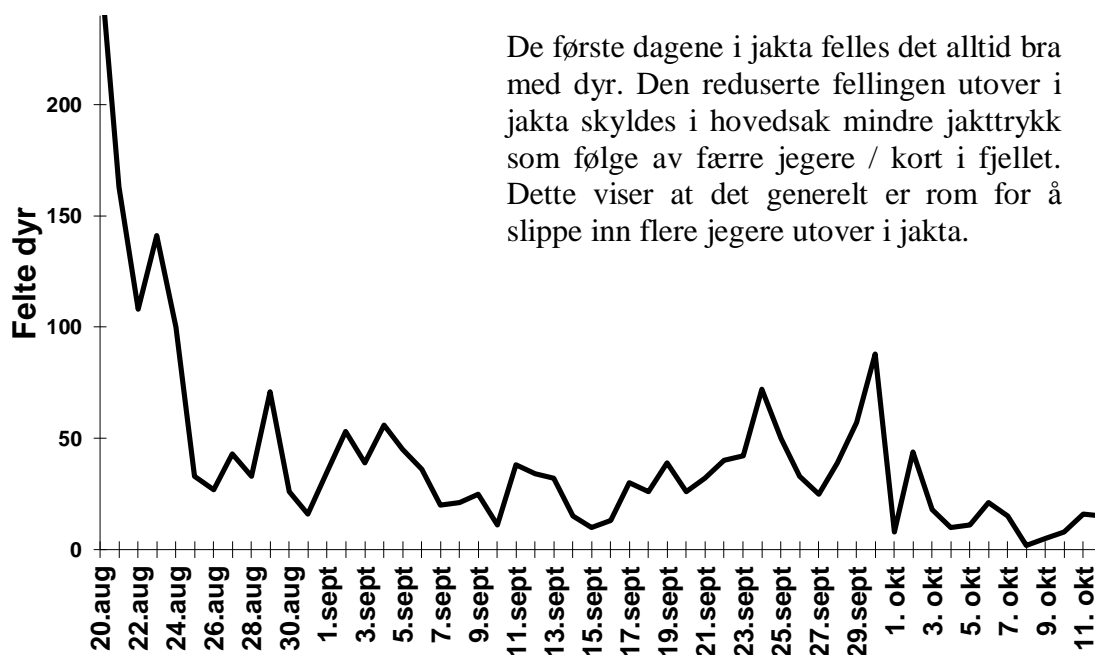
I forkant av høstens jakt var det avisoppslag der enkelte fryktet at den høye simleandelen / lave kalveandelen i kvoten skulle medføre mange morløse kalver. Fordelingen av felte dyr viser at dette ikke ble tilfellet. Figur 6 viser forholdet mellom felte voksne simler og felte kalver for årene 1980 til 2014. Det fremgår av figuren at lavest forholdstall (minst sannsynlighet for morløse kalver) er årene med «fri kalvejakt», dvs. de årene kalv var inkludert i voksendyrkorta (1998 – 2002). Disse årene var også su-kvoten meget høy. Dette når en ser bort fra år med meget lave kvoter kombinert med lav andel su-kort.

Figur 6: Forholdet mellom felte voksne simler og felte kalver.

Andel kalv blant felte dyr er påfallende uavhengig av andel kalvekort i kvoten. I høst ble det med kun 900 kalvekort felt hele 502 kalver. En stor del av kalvene er felt på su-kort og det er tydelig at jegerne generelt ønsker muligheten til å felle kalv. Av 314 innleverte kontrollkort i Tinn/Vinje/NogU hvor det var felt kalv på kortet, var 157 kalv felt på kalvekort, 154 kalv felt på su-kort og 3 kalv felt på fridyrkort.

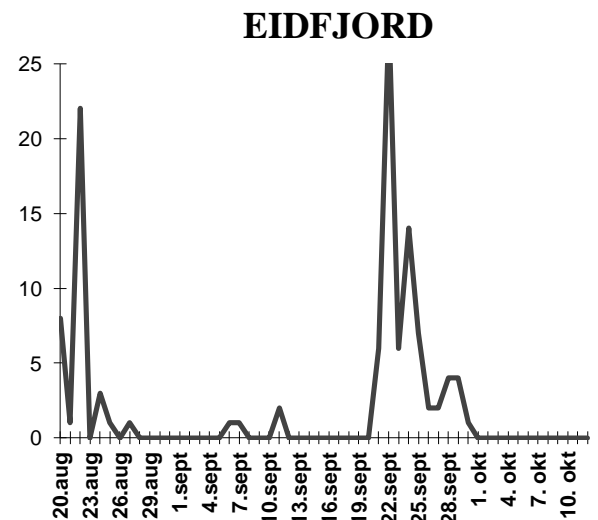
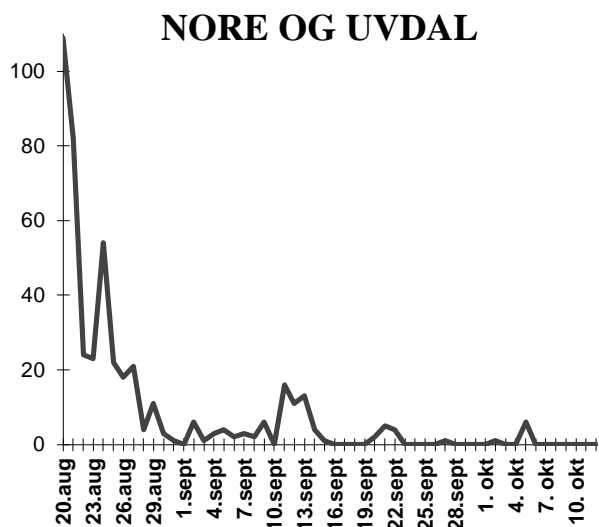
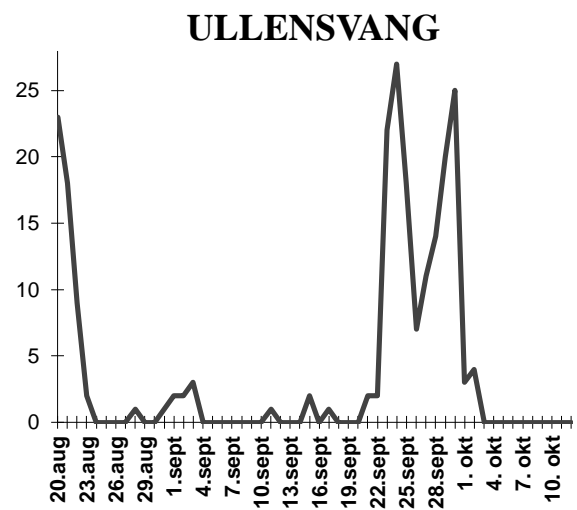
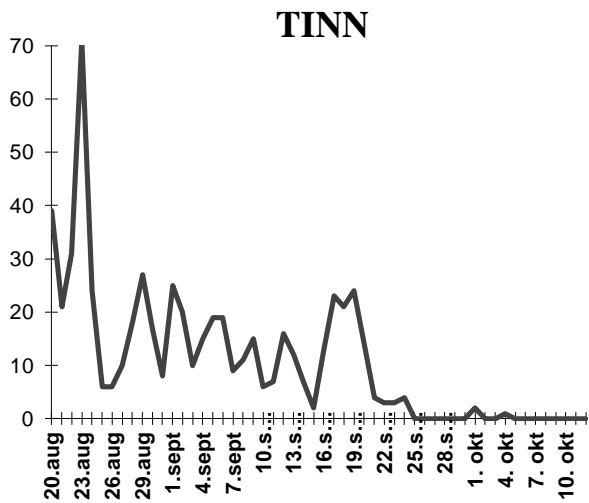
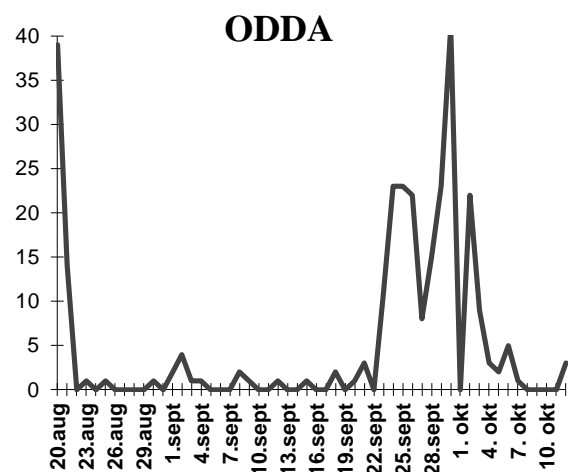
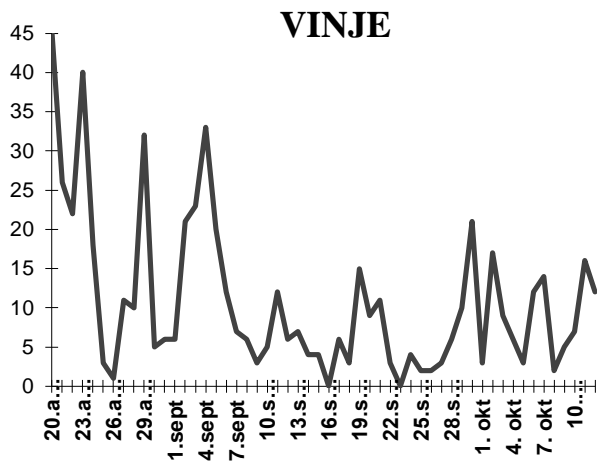
I årene 1998 – 2000 var det 11.500 kalvekort inkludert i voksendyrkorta og i disse årene utgjorde kalv mellom 20 – 25% av felte dyr. Dette viser at kalvekvoten ikke styrer uttaket av kalv og egne kalvekort kunne med fordel vært kuttet ut ved større kvoter. Ut fra et humant perspektiv kunne en fellingstillatelse på kalv i stedet vært inkludert i alle su-kort slik det ble gjort i 2002. Dette for at eventuell mangel på kort hos den enkelte jeger ikke skal hindre felling av eventuelle enslige eller små kalver. Villreinutvalet sendte i 2014 en henvendelse til miljødirektoratet der utvalet ønsket en mulighet til å benytte denne type kontrollkort. Miljødirektoratet av slo dette med en begrunnelse som viser at de ikke har forstått formålet med korttypen eller hvordan dette fungerer.

KOMMUNEVIS FELLING FORDELT PÅ DATO

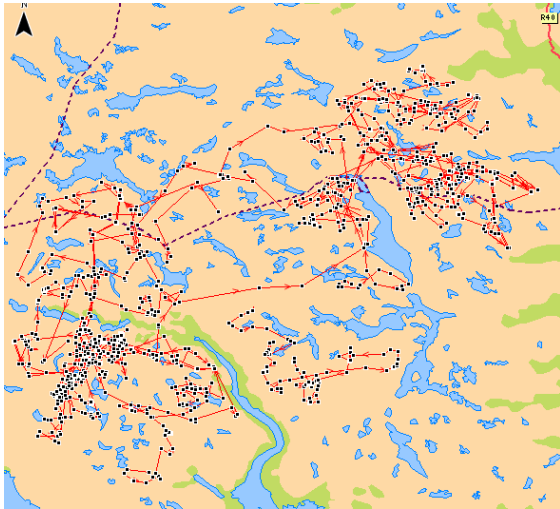
Felling fordelt på den enkelte dag, samlet for hele villreinområdet.

GPS-merkede simler sin arealbruk fra 20. august til og med 12. oktober

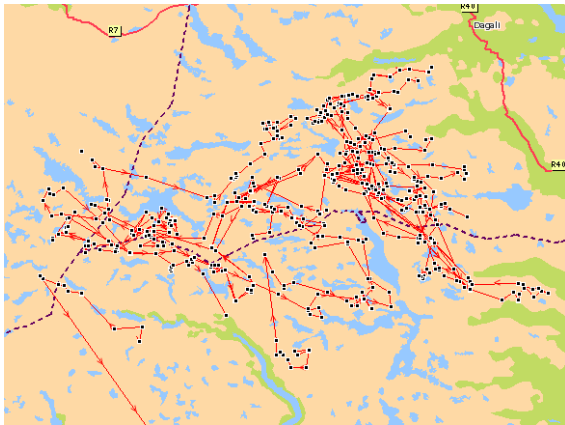
RADIOMERKEDE SIMLER – OMRÅDEBRUK I JAKTA

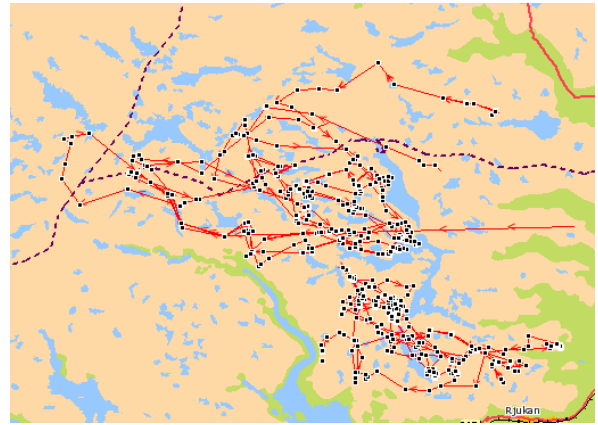
Perioden før jaktstart. 10-19. august.

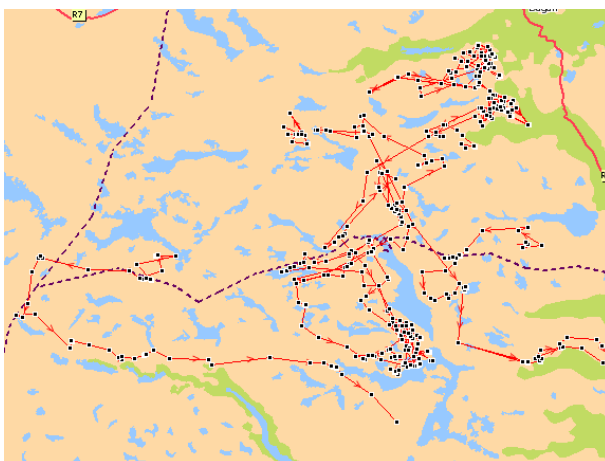
Perioden 1-10. september.

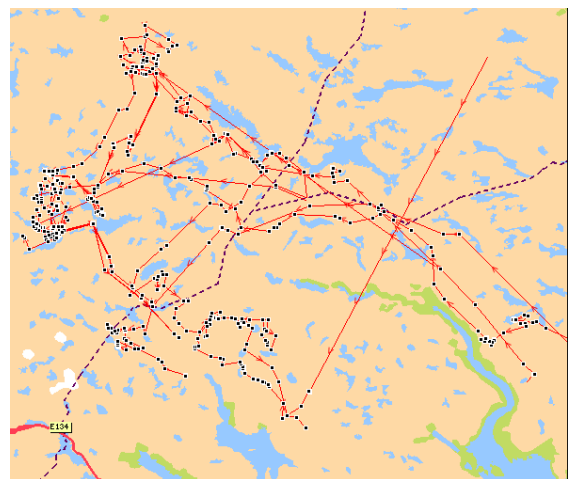
Perioden 20-25. august. Trekk østover.

Perioden 11-20. september.

Perioden 26-31. august. Trekk østover.

Perioden 21-30. september. Trekk vest.

Perioden 1. – 12. oktober (utvidet jakttid). Trekk sørøst.

Det ble i høst meldt om noen mindre flokker både nord for Lågen i Geitvassdalen og nord for Langesjøen i Nore og Uvdal. Det var bl.a. melding om dyr både i Skyttarbudalen, sør for Tråstølen og ved Byen. Det var imidlertid lite jakt i disse nordre områdene da det er mange år siden sist det var dyr her i jakta og jegerne i stor grad har mistet tradisjonen med jakt i disse områdene. Sist i jakta kom det også noen mindre flokker helt sør i Vinje. Tinn var den kommunen som hadde mest dyr over tid, fordelt over store deler av kommunen.

Rein ved Ribbehø øst for Tinnhølen 11.09.2014

UTVIDET JAKTTID

Fra jaktstart og frem til midten av september var det hovedsakelig kommunene Tinn og Nore og Uvdal, samt Vinje nord for Kvenna, som hadde hatt dyr. Langtidsvarselet viste også ensidig sørøstlig vindretning frem til siste uka i september. Uten et værskifte som kunne få reinen vestover inn i Hordaland ville fellingsresultatet bli dårligere enn ønskelig. Sammen med at det ble funnet mye kalv på kalvetellingen skapte dette bekymring. Villreinutvalet vedtok derfor på møte den 16/9 å søke villreinnemnda om utvidelse av jakttiden i perioden 1. – 12. oktober. Dette for å øke sannsynligheten for værskifte og at reinen skulle trekke inn i Hordaland og Vinje sør for Kvenna. Villreinnemnda vedtok utvidet jakt.

Vindretningen skiftet imidlertid tidligere enn det som var spådd og rundt 22. – 23. september kom det dyr vestover inn i Hordaland. Den siste uka i ordinær jakttid ble det derfor jaktet relativt bra i Hordaland. I den utvidede jaktperioden ble det mye dårlig vær og dermed lite jakt. Totalt 210 dyr ble felt i den utvidede jaktperioden og da hovedsakelig i Vinje. Utvidelsen førte dermed ikke til noe stor forskjell i jaktuttaket men vurderes som et riktig valg med tanke på jaktforløpet, overskridelse av bestandsmål og dokumentert god kalvetilvekst. Nedenfor er værvarsel for Blyvarden i utvidet jaktperiode.

I morgen 02.10.2014	Fredag 03.10.2014	Lørdag 04.10.2014	Søndag 05.10.2014	Mandag 06.10.2014	Tirsdag 07.10.2014	Onsdag 08.10.2014	Torsdag 09.10.2014	Fredag 10.10.2014
								
3°	2°	7°	5°	2°	1°	0°	1°	2°
Delvis skyet. Flau vind, 2 m/s fra nord-nordvest. 0 mm nedbør.	Tåke. Laber bris, 8 m/s fra sør-sørvest. 0 mm nedbør.	Regn. Laber bris, 8 m/s fra sørøst. 1,4 mm nedbør.	Regn. Laber bris, 8 m/s fra sørøst. 2,7 mm nedbør.	Snø. Frisk bris, 10 m/s fra øst-sørøst. 1,6 mm nedbør.	Kraftig snø. Frisk bris, 10 m/s fra øst-sørøst. 6 mm nedbør.	Snø. Laber bris, 8 m/s fra sør-sørøst. 2,4 mm nedbør.	Snø. Laber bris, 6 m/s fra øst. 1,7 mm nedbør.	Skyet. Lett bris, 4 m/s fra sør-sørvest. 0,2 mm nedbør.

OVERFØRING AV KORT

Miljødirektoratet utformet i 2014 nye kontrollkort hvor rubrikker for ut- og innførsel av kontrollkort mellom vald var fjernet. Opplysninger om dette var derfor nesten fraværende på årets kontrollkort. Rubrikk for påføring av valdnummer var også fjernet og slått sammen med rubrikk for tilbakemelding om fellingssted. Dette har medført at de aller fleste har oppgitt stedsnavn og ikke valdnummer for hvor dyret var felt. Dette har gjort arbeidet med å registrere hvilket vald dyret er felt på vanskelig (mange stedsnavn og *lokale* stedsnavn på Hardangervidda!)

Villreinutvalet har tidligere jobbet aktivt med direktoratet for å få inn disse rubrikkene, men direktoratet viser nå at de ikke har noen forståelse for hvordan kortflyten fungerer på Hardangervidda eller ønsker å bidra til en praktisk og enkel ordning til beste for rettighetshavere, jegere og oppsyn. Kanskje burde direktoratet vurdere å fjerne kravet til skriftlig inn- og utførselstillatelse for å flytte kontrollkort mellom vald. Hvorfor skal det offentlige bry seg med hvor reinen felles så lenge den felles og det skjer innenfor

villreinområdet? Rettighetshaverne klarte dette utmerket selv i årene Hardangervidda hadde dispensasjon fra dette kravet.

I offisiell fellingsstatistikk blir felling registrert på det vald som har fått utstedt fellingstillatelsen uavhengig av hvilket vald dyret er felt på. Dette gjør at vald som ikke har hatt dyr i jakta kan ha god felling iht. fellingsstatistikken. Vald med dyr og som mottar kort fra andre vald vil i realiteten ha større felling enn det som registreres. Nedenfor er det satt opp en kommunevis oversikt over antall dyr felt etter overføring. Dette iht. det som fremkommer av opplysninger på kontrollkortene. Tallene er minimumstall.

Nore og Uvdal: Minst 112 av 511 dyr er felt etter overføring til annet vald. 11 stk. av disse er felt i Vinje og 6 stk. er felt i Tinn. Øvrige er felt etter overflytting til andre vald innen kommunen. Tallet er trolig «riktig» da 79% av alle kort er påført fellingsted / valdnummer og det foreligger god oversikt over kortflyten i kommunen.

Tinn: Tinn kommune er ett vald oppdelt i mange utmarkslag / jaktfelt. Med manglende / varierende merking av korta er det ikke mulig å få oversikt over kortflyten mellom jaktfeltene innad i Tinn. Minst 15 dyr var imidlertid angitt felt i Vinje.

Vinje: Tre dyr er registrert felt etter overføring til Tinn. Minst 83 dyr er felt etter overføring til andre vald i kommunen.

Odda: 8 dyr er felt etter overføring til Vinje og 4 dyr er felt i Tinn.

Ullensvang: Minst 38 av 270 dyr er felt etter overføring til annet vald. Av disse er 10 dyr felt i Tinn og 28 dyr felt i Vinje.

Eidfjord: Minst 42 av 160 dyr er felt etter overføring til vald i andre kommuner (41 stk. i Vinje og 1 stk. i Tinn).

Ulvik: 14 av 39 dyr er felt etter overføring til vald i annen kommune (NogU – 6, Vinje – 7, Eidfjord – 1).

Hol: 61 av 65 dyr er felt i annen kommune. 44 dyr er felt i Tinn, 13 dyr er felt i Vinje og 4 dyr er felt i Nore og Uvdal.

Rollag: Alle 6 dyr er felt i Nore og Uvdal.

Vinje er den kommunen som mottar flest kort / jegere fra andre kommuner og totalt minst 123 dyr er felt i Vinje etter overføring av kort fra andre kommuner. Det er derfor felt minst 751 dyr i Vinje, selv om offisiell fellingsresultat er 628 dyr.

Av 1.915 kort med påført fellingssted var 386 dyr felt etter overføring til annet vald. Dette betyr at minst 15 % av alle dyr er felt på et annet vald etter overføring. I tillegg er det en del kort uten påført fellingssted som en med stor sannsynlighet kan anta er benyttet og felt på annet vald. Dette dreier seg trolig om mellom 50 – 100 dyr.

INNLEVERING / UTFYLLING AV KONTROLLKORT

For at villreinutvalet skal ha mulighet til å innhente mye av de opplysningene som fremkommer av denne rapporten er det helt avgjørende at alle kontrollkort som det er felt dyr på blir levert inn. Stort sett blir innleveringen god, men det varierer hvor godt/riktig utfylt kontrollkortene er.

Tabell 4: Kommunevis oversikt over hvor stor andel av kontrollkorta hvor fellingssted (vald nr.) var påført kontrollkortets bakside.

Kommune	Andel av innleverte kort hvor fellingssted (vald nr.) er påført						
	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Nore og Uvdal	79 %	60 %	66 %	51 %	70 %	64 %	52 %
Tinn	65 %	34 %	15 %	28 %	24 %	27 %	29 %
Vinje	79 %	53 %	43 %	51 %	56 %	59 %	50 %
Odda	88 %	59 %	52 %	41 %	41 %	39 %	41 %
Ullensvang	64 %	53 %	46 %	51 %	46 %	52 %	35 %
Eidfjord	70 %	46 %	29 %	47 %	36 %	39 %	33 %
Ulvik	87 %	65 %	62 %	86 %			
Hol	52 %	71 %	53 %	86 %			
Hele vidda	74 %	51 %	43 %	48 %	50 %	49 %	42 %

Kort som det er felt dyr på er brukt og skulle således vært korrekt utfylt. Generelt er det få kort som mangler underskrift fra rettighetshaver, mens noe flere kort mangler underskrift fra jeger (jf. tabell 5).

Når kort skal overføres fra det vald kortet er tildelt og til et annet vald, skal det foreligge skriftlig tillatelse. Det skal være skriftlig tillatelse fra både avgivende og mottakende vald. På kortet var det tidligere egne rubrikker som kunne benyttes til dette. Dette var fjernet på kontrollkortet i 2014 og underskrifter manglet i stor grad på årets kort. I tabell 5 er det angitt hvor mange kort fra den enkelte kommune som mangler utførselstillatelse og/eller innførselstillatelse. Dette ut fra de kort der en vet at dyret er felt på annet vald enn det vald kortet opprinnelig er utstedt på. *Det er imidlertid viktig å huske at slike tillatelser kan foreligge på eget ark, så selv om dette ikke er påført kortet så kan det formelle være i orden.*

Tabell 5: Kommunevis oversikt over hvor mange kort som mangler underskrift fra grunneier eller jeger, samt mangler påført tillatelse til utførsel fra valdet og/eller innførsel til nytt vald.

Kommune	Antall kort som mangler:			
	Grunneiers sign.	Jegers sign.	Utførsels-tillatelse	Innførsels-tillatelse
Nore og Uvdal	0	19	19 av 112	20 av 112 ¹⁾
Tinn	4	24	14 av 15	5 av 15
Vinje	0	46	47 av 83	33 av 83
Odda	0	5	5 av 12	11 av 12
Ullensvang	5	19	25 av 38	21 av 38
Eidfjord	0	7	31 av 42	20 av 42
Ulvik	0	2	14 av 14	9 av 14
Hol	0	2	19 av 61	16 av 61

¹⁾ 13 av 20 kort som mangler innførselstillatelse er benyttet i Tinn.

De aller fleste kort er korrekt utfylt når det gjelder underskrift fra grunneier og jeger. I de tilfellene dette ikke er i orden så er dette i hovedsak på private områder i Telemark. På statsallmenningene er dette som regel i orden.

51 kort mangler dato for felling, noe som er for mye. Uten skjæring av dato kan kortet bli benyttet på nytt noe som ikke er ønskelig.

FELLING AV BUKK I BRUNST

I etterkant av jakta i 2008 var det avisoppslag og innslag på radio om jegere som i slutten av jakta felte voksne bukker i brunst. Villreinutvalet har derfor etter dette oppfordret jegerne til ikke å felle voksen bukk etter 20. september. I årene 2008 – 2012 ble det felt mellom 8 og 15 voksne bukker etter denne datoen. Ut fra dette syntes det ikke å være noe problem med felling av voksen bukk i brunst.

Dette ble imidlertid dramatisk endret høsten 2013 hvor hele 69 stk. voksen bukk ble felt etter 20/9. 36 stk. av disse ble felt etter 25/9. Det var hovedsakelig i kommunene Vinje (31 stk.), Odda (16 stk.) og Ullensvang (11 stk.) denne seine bukkefellingene foregikk.

Høsten 2014 ble det felt 74 bukker etter 20/9. Av disse ble 35 stk. felt i perioden 25.-30. september og 11 stk. etter 1. oktober. 33 av bukkene ble felt i Odda og 22 i Vinje.

En slik jakt på det som i mange tilfeller trolig er bukk i brunst samsvarer lite med jakttradisjonene på Hardangervidda som har hatt et sterkt fokus på reinen som matressurs.

FREDNINGSSONER

I forkant av jakta 2013 ble det igangsatt et arbeid med vurdering av ulike tiltak med tanke på å få reinen lenger vestover inn i Hordaland og østover inn i Buskerud. Fredningssoner i enkelte områder der det synes å være jegerne som hindrer reinen i å trekke ble grundig drøftet. I motsetning til tidligere år var det en generell positiv stemning for å prøve ut tiltaket. Dette i Hordaland og Buskerud da aktuelle rettighetshavere i Telemark ikke ønsket å være med å drøfte denne problemstillingen. Ulike forslag til fredningssoner og eventuelle vilkår rundt disse ble grundig drøftet både på åpne møter og gjennom dialog med fjellstyrene og private rettighetshavere. Resultatet ble to fredningssoner i Hordaland og to fredningssoner i Buskerud. Fredningssonene er prøvd i 2013 og 2014.

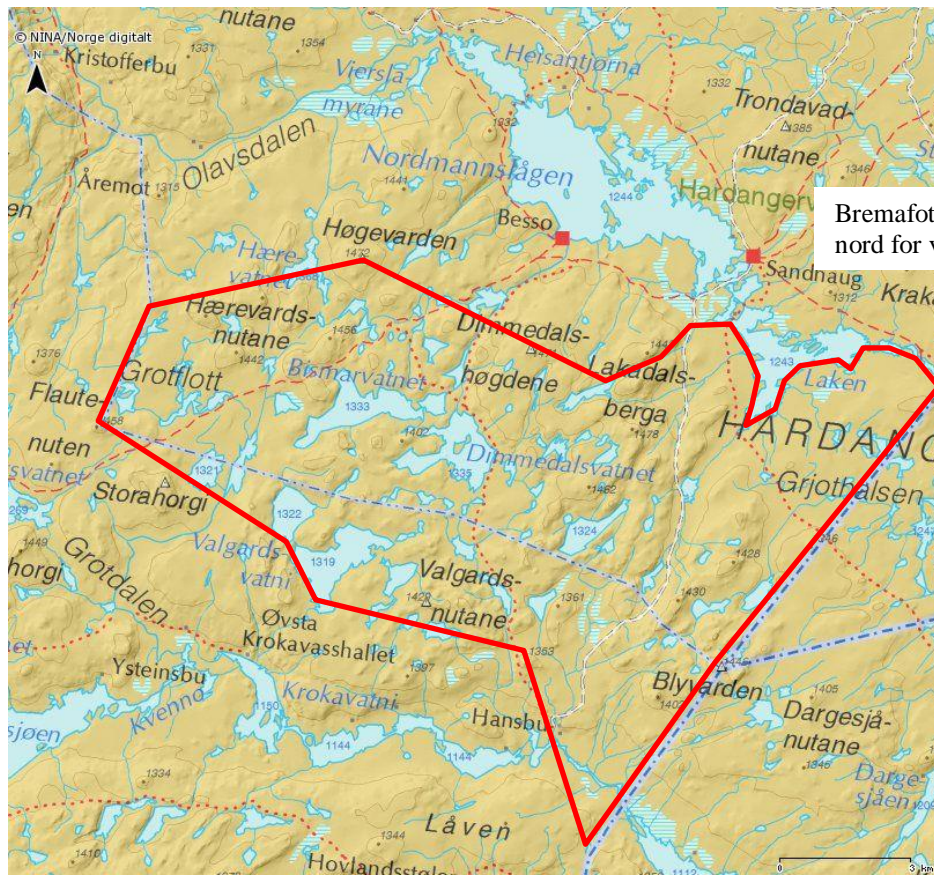
Formålet med fredningssonene i Hordaland var å få reinen til å trekke lenger vest slik at alle områdene kunne få økte muligheter til å jakte. Den desidert største fredningssonen ble etablert i Ullensvang og Eidfjord, fra fylkesgrensa og vestover til Grotflott. Fredningssonene ble lagt på statsallmenningene da det ikke var ønske blant private rettighetshavere å forlenge fredningssonen ytterligere vestover. Reinen kom i løpet av jakta vestover inn i fredningssonen mellom Eidfjord og Ullensvang og det var heller ikke i år stans / oppsamling av gps-posisjoner (merkede simler) øst for fylkesgrensa. *Tiltaket synes således etter å ha vært prøvd i to år å ha ønsket effekt når det gjelder å få reinen vestover.* Hvor mange flere felte dyr fredningssonen gir er imidlertid et spørsmål som må vurderes siden det naturligvis ikke blir jaktet i de store fredningssonene, noe som igjen kan medføre færre felte dyr. Fjellstyrene kan vurdere om det er mulig å foreta en justering av fredningssonen som kan gi jakt over større områder, samtidig som effekten av fredningssonen opprettholdes.

Fredningssonen sør for Øvre- og Nedre Bjørnavatnet fikk ikke «prøvd seg» i høst siden det ikke kom rein på trekk vestover mot fredningssonen. Reinen trakk imidlertid østover gjennom sonen.

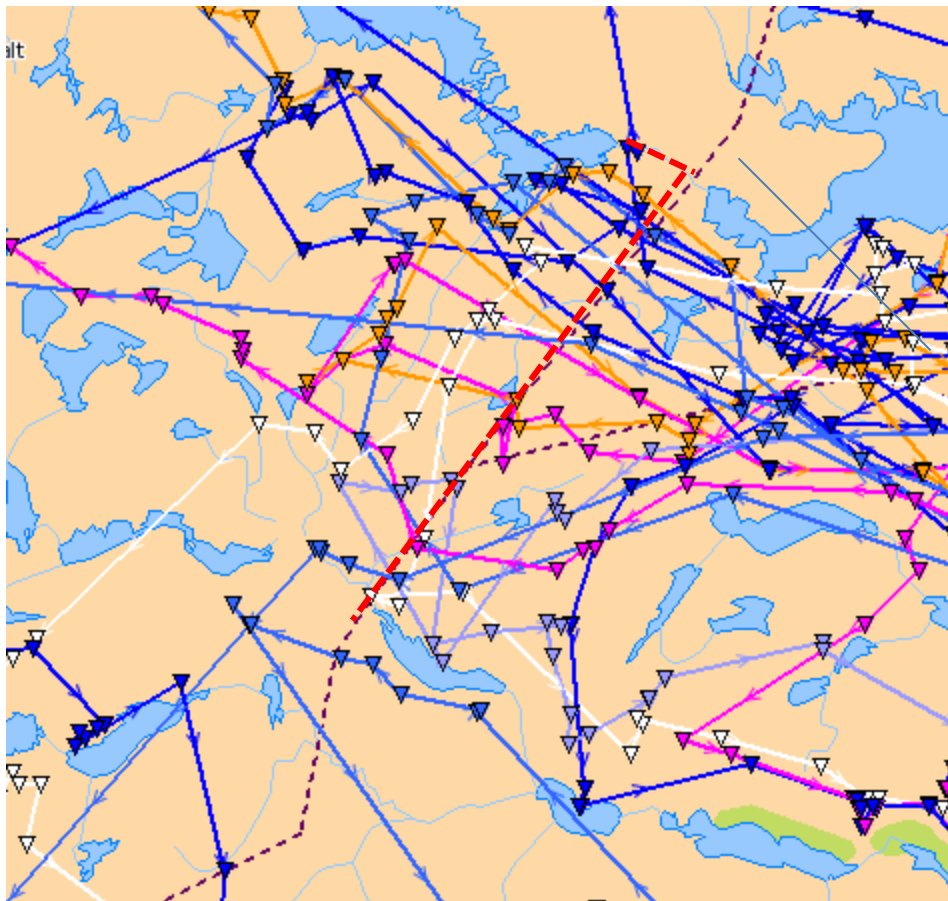
I Buskerud ble det i 2013 etablert en lengre fredningssone på Øvre Numedal statsallmenning i Lågarosområdet. Fredningssona gikk fra fylkesgrensa og nordøstover på sørsiden av Nordmannslågen. Formålet var å gjøre det lettere for reinen å trekke østover og eventuelt krysse Lågen nordover inn i Geitvassdalen. I 2014 ble det foretatt en justering og sørgrensa på fredningssonen ble flyttet nordover til turiststien til Lågaros turisthytte. Det ble ikke noen situasjon der hovedtyngden av rein trakk østover mot / i fredningssonen og således er det vanskelig å si noe om virkningen på trekket østover. Det ble imidlertid observert flere flokker som slo seg til ro i fredningssonen ved Lågen og fra tidligere tider var dette første steg for reinen i å krysse Lågen nordover. Dette ble også observert i høst. I motsetning til de øvrige fredningssonene var denne fredningssonen kun gjeldende i perioden 20/8 – 5/9.

Opdal Renkompani har i flere år hatt en fredningssone i Havfossområdet mellom Hettefjorden og Mårfjorden. Hensikten med fredningssonen er å få reinen til å trekke nordover og videre øst. Denne sonen ble gjort vesentlig større i 2013 og sona ble videreført i 2014. Det var i 2014 en god del kryssinger ved Havfoss, både før jakta og i jakta. I høst var det mye dyr som kom øst i Nore og Uvdal / Tinn og disse hadde i hovedsak krysset Havfoss på tur østover, både før og i jakta. En effekt av mye dyr på østvidda var også trekk nordover til Geitvassdalen og nordvidda nord for Langesjøen. Fungerende trekk på dette stedet synes å ha en nøkkelrolle i å få reinen østover og nordover. Fredningssonen synes å fungere, selv om turisttrafikken langs turistslepa til Mårbu nok bidrar negativt.

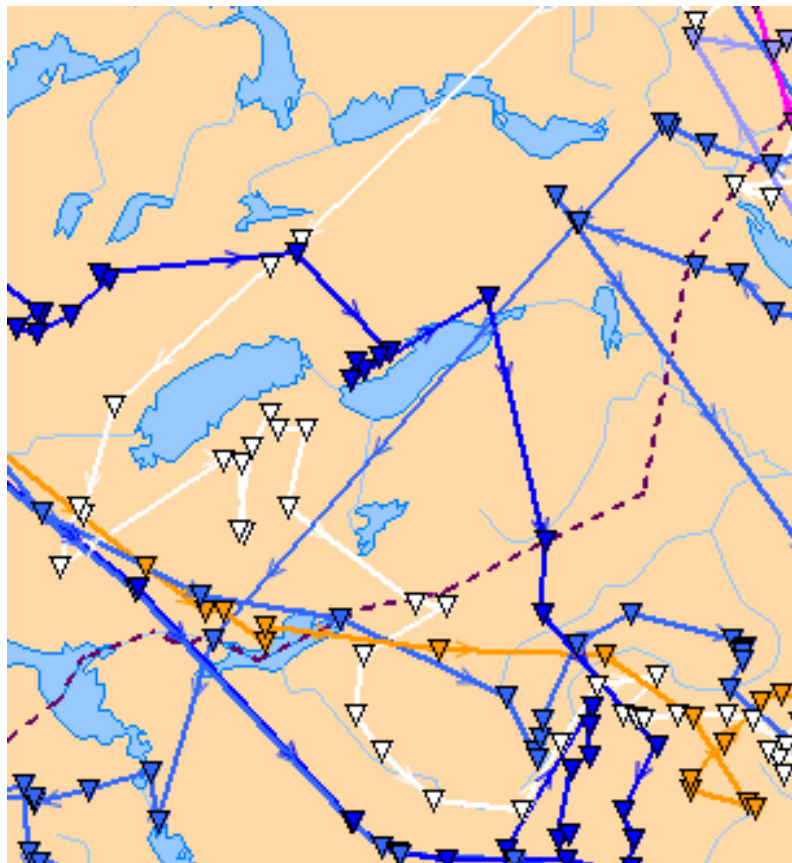
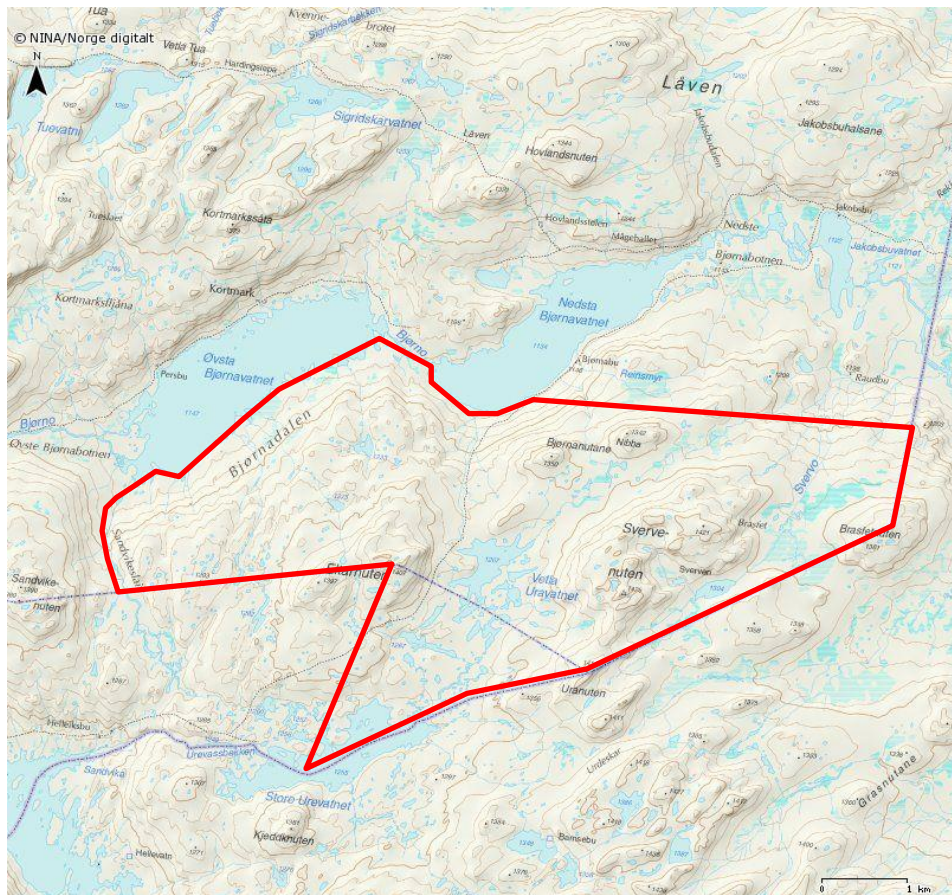
Fredningszone Eidfjord og Ullensvang statsallmenning

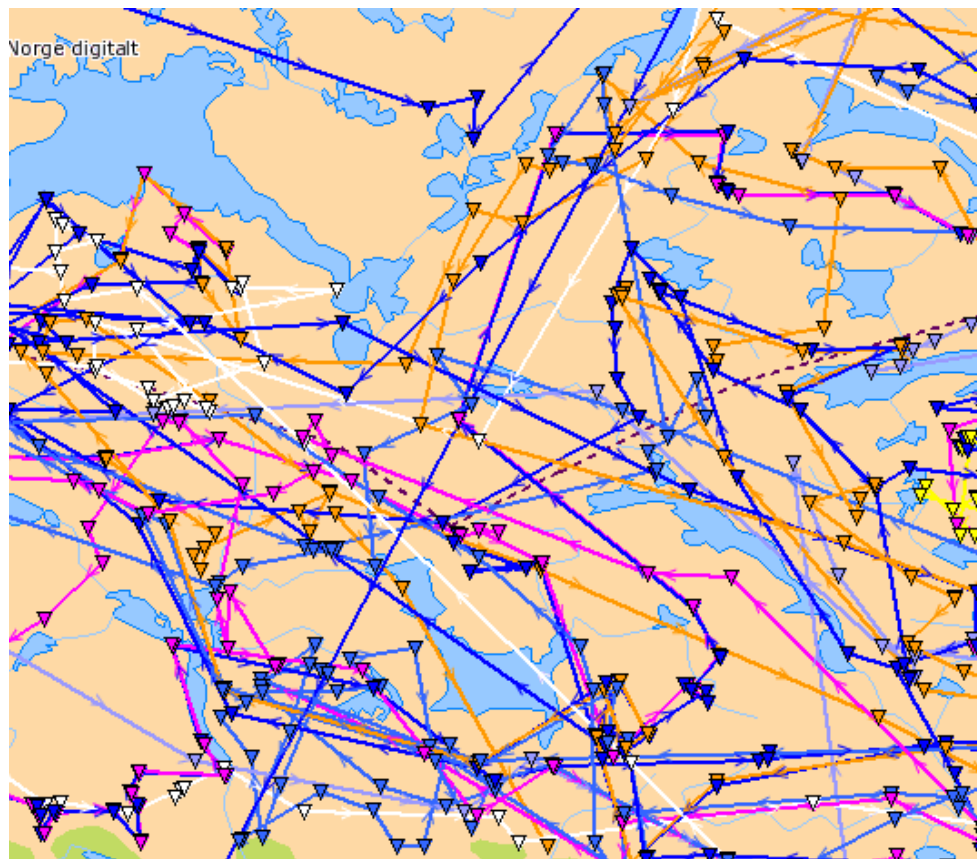
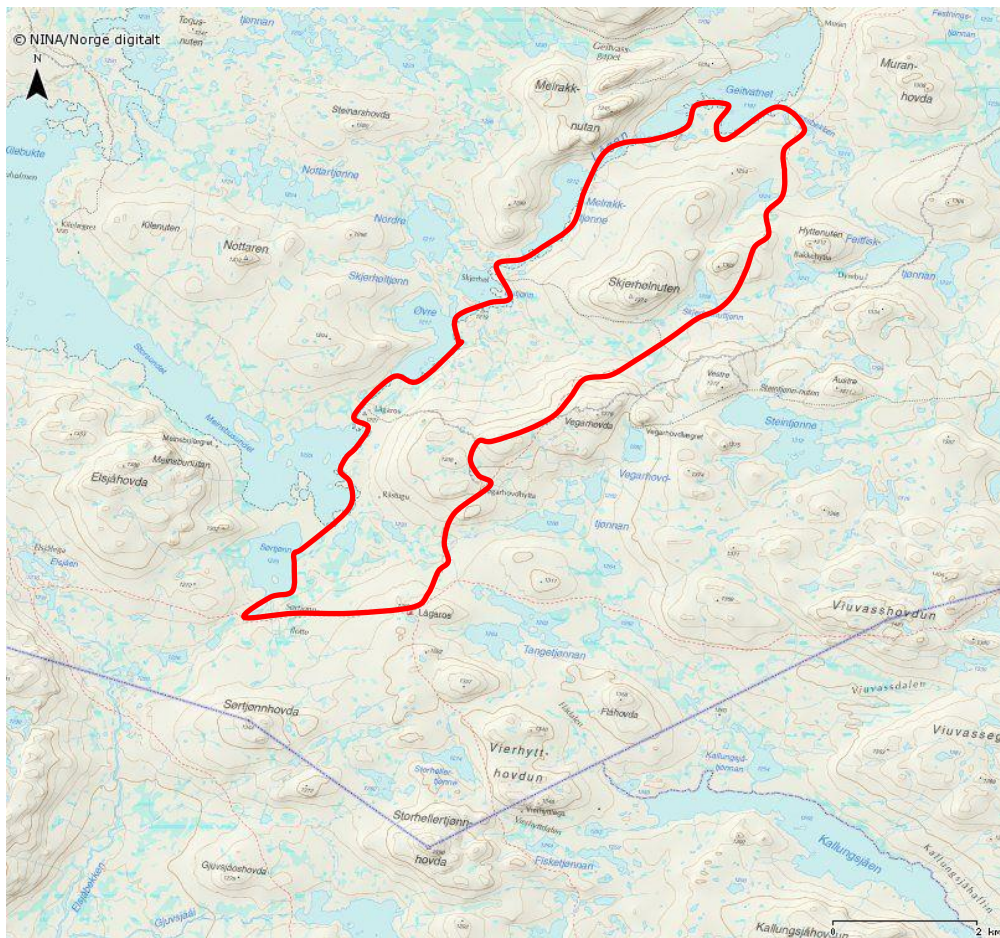
Bremafoten, sone 500 m nord for vassdraget

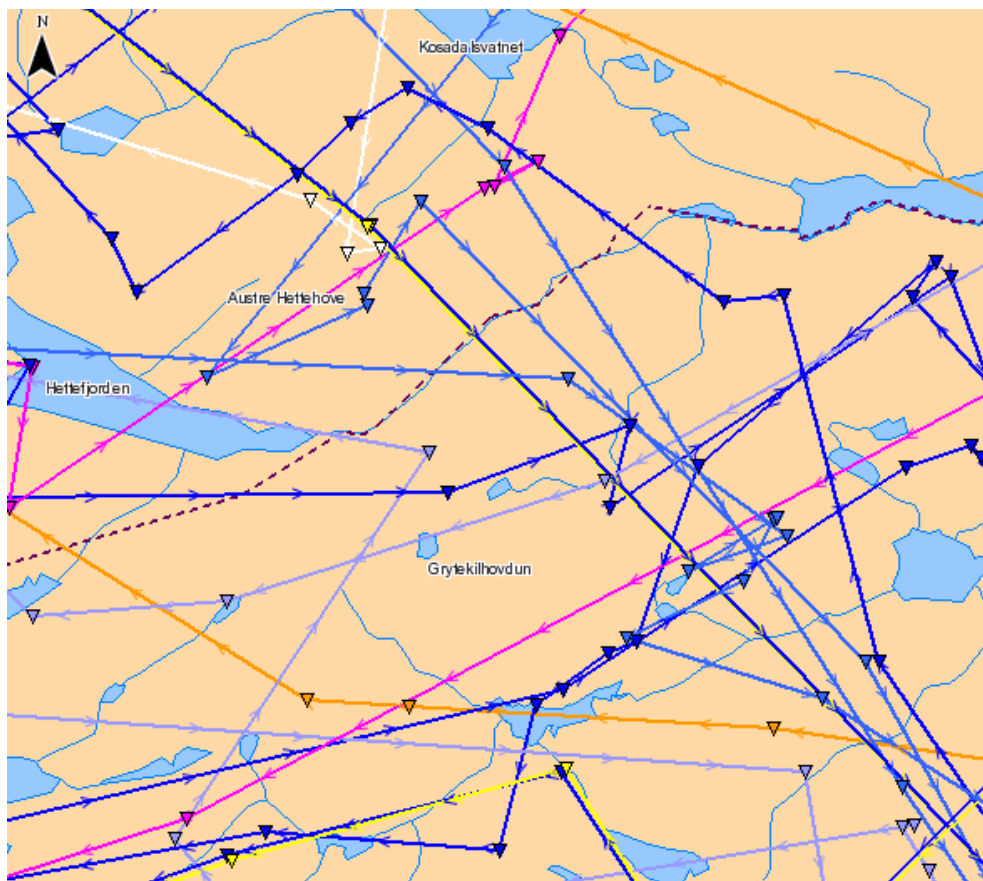
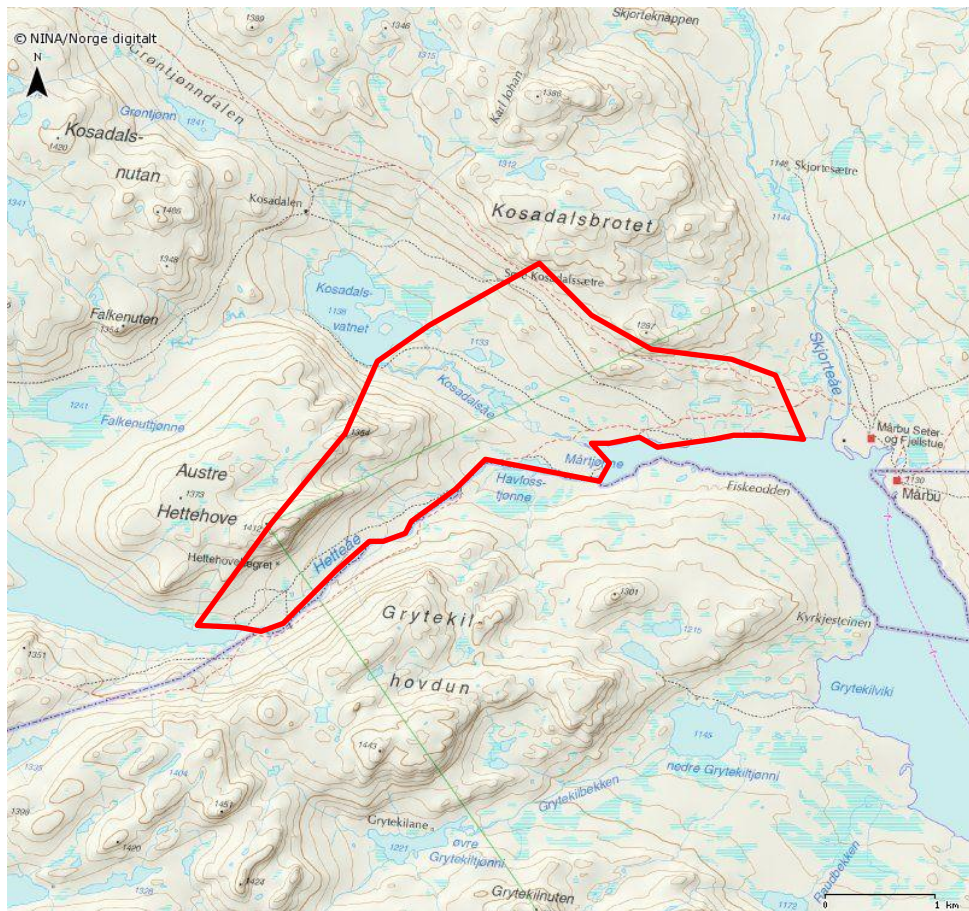
Fredningszone Ullensvang og Røldal statsallmenning

Fredningszone Øvre Numedal statsallmenning

Fredningszone Havfoss – Opdal Renkompani

KONTROLLKORT 2014

Miljødirektoratet utarbeidet i 2014 nye kontrollkort for alle villreinområdene i Norge. Villreinutvalet ga skriftlig og muntlige innspill på innhold og utforming av kontrollkortet og ønsket en ytterligere dialog rundt dette. Miljødirektoratet ønsket imidlertid ingen dialog og var i svært liten grad villig til å ta hensyn til gitte innspill.

En for Hardangervidda viktig del av kontrollkortet var egne rubrikker der rettighetshaverne kunne signere kortet og gi tillatelse til ut- og innførsel av kontrollkort. Dette for å få en enkel og lett forståelig overføring / kortflyt. Miljødirektoratet fjernet disse rubrikkene på det nye kontrollkortet noe som trolig har medført at mange kort er overført uten nødvendige *skriftlige* tillatelser. Av innleverte kontrollkort med felling der en med sikkerhet vet at kortet er benyttet på annet vald manglet 46 % av korta utførselstillatelse og 36 % innførselstillatelse. Dette kan selvsagt foreligge på egne skriv, men det er grunn til å anta et dette ikke er tilfellet for flertallet av overføringene som mangler påføring.

Villreinutvalet har også tidligere jobbet aktivt med direktoratet for å få inn disse rubrikkene, men direktoratet viser nå at de ikke har noen forståelse for hvordan kortflyten fungerer på Hardangervidda eller ønsker å bidra til en praktisk og enkel ordning til beste for rettighetshavere, jegere og oppsyn. Direktoratet bør som følge av dette vurdere å fjerne kravet til skriftlig inn- og utførselstillatelse for å flytte kontrollkort mellom vald. Hvorfor skal det offentlige bry seg med hvor reinen felles så lenge den felles og det skjer innenfor villreinområdet? Rettighetshaverne klarte for øvrig utmerket å administrere dette selv i årene Hardangervidda hadde dispensasjon fra kravet om skriftlig tillatelse for overføring.

Det var tidligere en egen rubrikk for påføring av valdnummer der dyret var felt. Dette var på det nye kontrollkortet erstattet med en felles rubrikk for fellingssted (valdnr / koordinater) noe som har medført at de aller fleste kontrollkort var påført stedsnavn og ikke valdnummer for fellingssted. Dette har medført at det i mange tilfeller er umulig / svært arbeidskrevende å finne ut hvilket vald dyret er felt på. Rubrikken for påføring av fellingssted er for øvrig flyttet fra kortets bakside til kortets framside. Dette har trolig vært positivt for rapporteringen da det i år var en kraftig økning i antall kort med påført fellingssted (jf. tabell 4).

Innlevering av underkjever fra felt rein økte betraktelig i høst. Dette skyldes trolig at halve kontrollkortet nå er en kjevelapp. Ut fra de tilbakemeldingene villreinutvalet har fått fra jegerne kan det tyde på at mange oppfatter dette som et pålegg om innlevering av kjever. Innlevering av kjever er imidlertid frivillig på Hardangervidda og det kan tenkes at økningen i innlevering kun er en korttidseffekt som følge av kontrollkortets utforming og at innleveringen vil avta når jegerne forstår at dette fortsatt er frivillig.

Det nye kontrollkortet har en annen papirkvalitet enn tidligere og kan lett rives når det først er laget rift i papirkanten. Det har medført at mange kort har upresis «utskjæring» av dato og type dyr. Det er også laget en perforering for å rive av kjøttmerkelapp og kjevelapp. Brettes kortet flere ganger i perforeringen kan kortet dele og det kan også tyde på at enkelte jegere har revet av kjevelappen for å få et mindre kort å ta med ut i felt.